

AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI VASLUI

Nr. 2955 / 02.04.2024

Informare de presă privind îmbunătățirea calității solului prin soluții naturale - gunoiul de grajd

Solul este o resursă esențială, neregenerabilă pentru agricultură, a cărei calitate trebuie să ne preocupe în permanență, deoarece acesta oferă baza pentru producția de alimente și alte resurse pentru economie. Multe dintre problemele care amenință sănătatea solului sunt legate de agricultură și de presiunea exercitată de nevoia de a răspunde cererii tot mai mari de alimente.

Conform Raportului special 19/2023 al Curții de Conturi Europene (ECA) 60-70 % din solurile din UE nu au o stare bună de sănătate, în parte din cauza practicilor actuale de gestionare a solului și a gunoiului de grajd. Aceste practici au un impact negativ și asupra calității apei, precum și asupra biodiversității. Astfel, este foarte important ca fertilizarea cu gunoi de graj să se facă în mod corect.

Gunoiul de grajd face parte din categoria îngrășămintelor organice naturale. Acesta provine din dejecții (lichide și solide) ale animalelor crescute în ferme și gospodării, amestecate cu materiale naturale utilizate ca asternuturi pentru animale (paie, fân, coceni, rumeguș, etc.). Intrucat gunoiul de grajd rezulta treptat, aplicarea lui nu se face ca atare. Acesta se colecteaza in **platforme** si se composteaza. Compostarea (fermentarea) gunoiului se poate realiza prin mai multe metode. Metodele frecvent utilizate sunt:

- compostare aerobă (compostare „la cald”) - prin așezare afânată a gunoiului și asigurarea aerării pe parcursul compostării - acest tip de compostare durează 6-12 luni;
- compostare anaerobă (compostare „la rece”) prin așezare îndesată de la început - durează 4-5 luni și rezultă gunoi semifermentat;
- compostarea mixtă (este o compostare aerobă la început, urmată de o compostare anaerobă) - durează 3-4 luni.

Cea mai recomandată metodă este cea aerobă deoarece permite formarea unei cantități mai mari de acizi humici sub influența microorganismelor aerobe. În plus, temperaturile ridicate la care ajunge masa gunoiului în timpul fermentării aerobe duc la distrugerea unei părți din semințele de buruieni din acesta.

În funcție de specia animală, gunoiul de grajd poate fi de: bovine, cabaline, ovine, porcine sau păsări. După stadiul de fermentare, se cunosc 4 tipuri de gunoi:

- gunoi de grajd proaspăt - paie sunt tari, au culoarea neschimbată și extractul apos din gunoi are culoarea galbenă;
- gunoi de grajd semifermentat - paie capătă o culoare brună, se rup ușor iar greutatea gunoiului se micșorează;

- gunoi de grajd fermentat - paiile nu se mai cunosc, se prezintă ca o masă negricioasă cu aspect untos, iar greutatea inițială a gunoiului se reduce cu aproximativ 50%;
- gunoi de grajd foarte bine fermentat (mraniță) - se prezintă ca o masă pamântoasă de culoare negricioasă, iar greutatea față de cea inițială scade la aproximativ 25%.

Gunoiul de grajd este un îngrășământ natural, complet, în componența căruia se găsesc toate micro și macroelementele necesare creșterii și dezvoltării plantelor. Se poate considera ca gunoiul semifermentat de bovine conține în medie 22% substanța uscată și 0,5% azot, 0,25% fosfor, 0,6% potasiu, 0,05% sulf, 0,5% calciu, 0,2% magneziu, 4 g bor/t și 2 g cupru/t.

Compoziția chimică a gunoiului variază mult în funcție de specia de animale, calitatea furajelor folosite, tipul și gradul de fermentare. Dejecțiile solide cele mai concentrate în elemente nutritive sunt cele de păsări, urmate de cele de ovine, apoi cele de cabaline, concentrațiile cele mai mici fiind la cele de bovine. Dejecțiile lichide proaspete (urina) sunt mai concentrate în azot și potasiu decât cele solide, dar mult mai sărace în fosfor, care aproape ca lipsește.

Gunoiul de grajd se utilizează pe terenuri nestructurate, sărace în humus, pe care le afânează, îmbunătățește reținerea apei și favorizează activitatea organismelor din sol. Efectul administrării gunoiului de grajd se resimte până în al patrulea an de la aplicare.

Prin gunoiul de grajd se restituie solului o cantitate importantă din micro și macroelementele preluate din plantele folosite în furajare. Acesta se aplica prioritar plantelor cu o perioadă lungă de vegetație, precum: porumb, sfeclă, cartof, floarea-soarelui. De regulă, cu cât o cultură are o perioadă mai scurtă de vegetație, cu atât gunoiul care se aplică trebuie să fie mai bine fermentat. Astfel, fertilizarea se recomandă a fi realizată în urma unei analize de sol. Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului - ICPA București, prin Rețeaua națională de Oficii de Studii Pedologice și Agrochimice (OSPA), poate efectua astfel de analize.

Conform Ghidului depozitării gunoiului de grajd în fermele individuale elaborat de Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice în cadrul Proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți", câteva dintre cele mai cunoscute caracteristici ale gunoiului de grajd, cu efecte pozitive sunt următoarele:

- conține întregul complex de nutrienți necesar plantelor cultivate;
- este considerat un îngrășământ universal, corespunzător pentru toate plantele de cultură și pe toate tipurile de sol. Se folosește cu precădere pe solurile sărace în humus, pe cele nestructurate sau cu structură degradată, pe cele grele (argiloase) pe care le afânează, pe cele ușoare (nisipoase) la care le îmbunătățește caracteristicile de reținere a apei;
- procesele de mineralizare a materiei organice nu sunt rapide, datorită aportului de material vegetal folosit la așternut, astfel că nitrații sunt eliberați treptat;
- introduse în sol contribuie la îmbunătățirea stării structurale, la creșterea capacității calorice, a rezervelor accesibile de apă;
- are o acțiune benefică asupra activității macro și microorganismelor din sol, stimulându-le activitatea și dezvoltarea.

Tot același ghid reprezintă un instrument deosebit de util, deoarece conține informații importante, inclusiv cele cu privire la momentul de aplicare pe terenul agricol, modul și condițiile de aplicare, precum și bunele practici în scopul evitării trecerii îngrășămintelor organice în masele de apă.

Un alt aspect, la fel de important, o reprezintă gestionarea necorespunzătoare a gunoiului de grajd, ce poate duce la poluarea solului și a apelor. Poate conduce la îmbolnăviri cauzate de intoxicațiile cu nitrați, precum și la pierderea nutrienților, pierdere ce determină costuri mai ridicate pentru fermieri

în exploatarea terenurilor. Consumul apei cu nitriți pot determina afecțiuni grave, în special la copii. Zona Moldovei, inclusiv județul Vaslui, este cunoscută pentru astfel de probleme.

Astfel, se impune o depozitare adecvată a gunoiului de grajd, utilizând sisteme ce trebuie să protejeze solul, apa subterană și apa de suprafață împotriva infiltrațiilor nutrienților și împotriva scurgerilor de efluenți

În acest sens, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, a derulat proiectului „Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți” (CIPN). Acest proiect este parte a demersurilor Guvernului României de asigurare a implementării Directivei Nitrați, prin care se urmărește reducerea poluării cu nitrati din surse agricole. Proiectul a demarat în 2008 și a finanțat un număr de 86 de platforme de management de gunoi de grajd. Dintre acestea, 7 au fost propuse spre finanțare în județul Vaslui. În județul Vaslui a fost finalizată platforma de la Fălcui, în anul 2016, platformele din Vinderei, Vetrișoia, Zorleni și Alexandru Vlahuță în 2021, iar cea din comuna Hoceni în 2022.

La finalul anului trecut, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a anunțat lansarea primei runde de atragere de fonduri pentru *Subinvestiția I.2.A-B - Sisteme integrate de colectare și valorificare a gunoiului de grajd* din Planul Național de Redresare și Reziliență. Fondurile s-au adresat unităților administrativ teritoriale (UAT) (inclusiv subdiviziunile/sectoarele acestora), organizate la nivel de municipiu, oraș și comună. Au fost vizate activități/acțiuni specifice înființării și dotării sistemelor integrate de colectare și valorificare a gunoiului de grajd, precum și activități destinate modernizării sistemelor comunale integrate pentru comunitățile care dețin deja o platformă destinată colectării gunoiului de grajd. Comuna Stănilești din județul Vaslui a făcut demersurile pentru aprobarea Studiului de Fezabilitate și a indicatorilor tehnico-economici pentru obiectivul de investiții care urma a fi depus pentru obținerea finanțării în cadrul apelului de proiecte PNRR/2023/C3/S/1.2.A-B, Componenta C3 - Managementul deșeurilor 5: ”CONSTRUIRE PLATFORMĂ DESTINATĂ GUNOIULUI DE GRAJD ÎN COMUNA STĂNILEȘTI, JUDEȚUL VASLUI”.

Subiectul necesită atenție sporită, astfel că acțiunile în acest sens continuă. Este important de știut că de curând s-a publicat în Monitorul Oficial, Ordinul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor nr. 620/12.03.2024, care are ca obiectiv sprijinirea investițiilor destinate promovării producției de compost pe bază de gunoi de grajd și alte deșeuri compostabile.

Sprijinul financiar vizează atingerea obiectivelor asumate de România în cadrul PNRR, Pilonul I - Tranziția Verde, Componenta 3 - Managementul Deșeurilor, investiții în Dezvoltarea infrastructurii pentru managementul gunoiului de grajd și al altor deșeuri agricole compostabile, prin investiții în capacități de producție a compostului.

Schema de ajutor de stat se adresează unităților administrativ teritoriale (UAT), organizate la nivel de județ, oraș și comună. Prezenta schemă se aplică de la data aprobării, până la 30.03.2026, cu posibilitatea de prelungire, în situația în care prevederile europene vor permite. În anul 2024 se va organiza primul apel pentru selectarea beneficiarilor. Plățile în cadrul schemei se pot face până la data de 30.06.2026.

Bugetul total alocat al schemei pentru 2024 este de 6.000.000 euro, echivalentul a 29.851.800 lei, calculat la cursul InforEURO din luna ianuarie 2024, de 4,9753 lei/euro, sume provenind din fonduri europene asigurate prin Planul Național de Redresare și Reziliență.

În situația în care, ulterior primului apel de proiecte nu va fi atinsă ținta de 5 sisteme de compostare, vor fi deschise apeluri subsecvente până la atingerea acestei ținte. Numărul maxim de beneficiari de ajutor de stat în cadrul prezentei scheme este 10. Ajutorul maxim care se poate acorda pentru un

proiect de investiții nu poate depăși 1.200.000 euro la cursul de schimb inforEURO din data semnării contractului de finanțare.

Costurile eligibile: amenajarea terenului; investiția de bază incluzând construcții și instalații, utilaje și echipamente tehnologice precum și montajul acestora, dotări, licențe, softuri; organizarea de șantier; teste și probe tehnologice; cheltuieli de supervizare.

Toate aceste investiții sunt necesare pentru că compostarea ajută la reducerea nevoii de îngrășăminte chimice pentru agricultură în general și pentru grădinărit, în mod particular, îngrășăminte care pot avea efecte negative asupra solului cultivat și, nu în ultimul rând, asupra alimentației și a sănătății populației. Mai simplu, compostarea deșeurilor - transformarea deșeurilor biodegradabile în sol bogat în nutrienți - este un proces durabil de gestionare a poluării și a protejării mediului înconjurător.

Cu deosebită considerație,

Director Executiv
Mihaela BUDIANU

